

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id.
Estranger	1'50 id.
Un número	10 centims

Any 4.^a

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.er

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que 's remeten
á la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanari

Núm. 173

Diumenge 8 d' Agost de 1897

SECCIÓ GENERAL

Una commemoració

Lo die 25 d' aquest mes qu' estam acabant, commemoraren los bascongats un aniversari solemne: l' abolició dels seus furs proposada pel mateix ministre que mereix avuy la confiança de la Corona y aprobad a per las primeras Corts de la Restauració lo die 21 de Juliol de 1876. Vint y un anys son mitja vida y han fet discorre á molts que sentían encara alashoras l' ardor de las passions polítiques y que, desenganyats avuy de tot, consideran, judicant en fret é imparcialment, que aquella fou una gran iniquitat. Los que alashoras eram molt joves encara y teníam ja, gràcies á Deu, l' intuïció de conéixer la política no més pel fàstich que feya, no sabíam avenirnos de com hi podia haver personas respectables y consideradas qu' en nom de la llibertat, no solament aplaudían, sinó que demanavan l' abolició d' aquellas llibertats seculars de que gosava l' insigne poble de Basconia. No compreniam com, després de vençut l' enemic, ó qui figurava com enemic de la llibertat oficial traduhida del francés, en nom d' aquesta llibertat s' ensenyás lo vencedor contra les institucions arrelades en lo cor d' un poble, precisament quan al poder restaurat deyan que li convenía l' unió de las voluntats de tots y per aquest motiu no eximia de la benevolència ni als mateixos homes que havíen enfonçat lo trono en 1868 sinó que 'ls cridava á Corts per admétrelos més tart en lo consell de ministres. Los botxins dels furs bascongats en aquell dia de dol de 1876 foren tots los polítics que admetian lo nom de liberals, obéhint al clamor de las multituds ignorants. Los que 'ns ne recordam, reproduhida la vívida impresió de la primera joventut, nos sembla revéureho tot al llegir aquestas ratllas d' un historiador basch que 'ns recorda nostre colega de Bilbao l' *Euskalduna*:

Las donas al pit, en las ombrelas y en la roba dels infants; los homes en los barrets, en la levita, en lo gech, etc.; los musichs en los instruments; los cans en lo collar; en las penjarellas, en las parets dels edificis, en los fanals dels carrers, en las portas de las tendes, en los aparadors, en fí, en tots los llochs hont era possible fixarla, se posava aquesta inscripció: *Abaixa los Furs!* Se feren també auca sobre l' mateix tema. Aquella era una mascarada completa. En cap temps de l' Historia, en cap país del mon, ni entre nacions rivals y enemigas, s' ha vist jamay esclaratar l' odi ab formes tant violentas y ab tant extremat ardor com se vegé á Espanya en aquesta ocasió contra 'ls fills del país basch. Y en cambi, als que feyan alardes de fuerista, ó s' defensavan d' atachs antifueristas, se 'ls tancava en una canonera y eran menats á apartats desterrós, sòls per cometre 'ls *crim nefast* d' amar á llur país... Se permetia atacar als Furs pero no defensarlos: es fins ahont pot arrivar la cruetat...

Las moltes personas que se 'n recordan haurán de reconéixer que no hi há en aqueixas rallas una sola paraula d' exageració. Tot lo que 's diu es veritat; tot lo que en elles se diu ho vegeuen nostres ulls y ho sentiren nostres orrellas. Realment, may s' es vist al mon un Estat que 's suicidás ab tant ferotge ardor contra si mateix com alashoras ho teu l' Estat espanyol, procurant estroncar ab las propias y criminals mans l' única font de verdadera llibertat, l' única font de vida, l' única font de possible regeneració qu' encara brotava dels vells y generosos Pirineus. Y no 's demanava ja la punyalada despòtica á un rey conqueridor de mitx mon, árbitre de l' Europa, en quals dominis no 's ponía l' sol; sinó á un ministre que admetia l' parlamentarisme modern, que creya necessari per son partit lo calificant de liberal, que de mica en mica 'ns havíe de portar á majors vergonyas que las de la Revolució. Un home sol, sense l' esplendor de la sanch, sortit de las capas inferiors de l' inferior Andal-

lusia, terra mitx mahometana encara, lletrat mitjà, un home que ab lo temps havíe de demostrar esser també l' més funest dels polítics, un home axís basava per esborrar d' un colp de ploma tota l' historia de la més primitiva rassa de la Península. Las llibertats, les institucions del poble basch s' hagueren de rendir á la superbia d' un ministre que ha acabat per personalizar la decadència extrema de lo que se 'n digué Nació espanyola. Veritat es, com diu l' *Euskalduna*, que la bofetada d' en Cánovas no fou sinó l' última, que venia preparada per altres violències anteriors. Igual que havíe passat ab nosaltres. Però las unes y las altres, l' afrofit antich y l' nou afront, no havíen de fer altra cosa que augmentar l' amor dels verdaders bascongats envers las llibertats definitivament perdudes. Deixemho dir al company de Bilbao:

Los grans colps atolondran y llevan la conciencia en los primers moments; després renaix la rahó, y l' sobtat malestar del principi 's muda en intens dolor, sí, però en dolor reflectiu. Las grans feridas se cicatrisan potser á las pocas horas d' haverse obert; més tard, no obstant, traspíuan. Quina altra cosa, si no aquest fet, se realisa avuy en dia en los euskaldunas? Hem rebut en lo que vá de segle colps, y colps terribles, en nostre organisme de ciutadans lliures; nos han causat lesions sagnants en nostre propi ser y vida que foren constitutits per tradicionals llibertats é independència antiquissima, y, no obstant, com emborrataxats ab la propia desgracia, ha sigut precis que l' temps, gran mestre de veritats, cridis á nostra rahó per dàrnos compte del estat miserable á que hem sigut condutxits menats d' una ambició extremada y d' una inconcebible maliciá.

Arriba l' 24 de Juliol y 's crispan los nervis dels bascongats y hi há qui s' encen de vergonya y qui grogueja de despit. Rebérem en aqueix dia una bofetada humiliante, y 'ns la donaren en la plassa pública, després d' mofarse de nosaltres; nos la douaren en la cara ab las mans tacadas en nostra ignominia, després d' una fràtrida guerra extranya á nostres interessos peculiares... ¿Y qué? Aqueixa fou l' última; però las reberem majors, molt majors.

Més es necessari dirho molt alt, per que tots ho sentan, que no fou l' autor de nostra desgracia l' qui 'ns despullá de nostres drets, qui cometé l' barbre atentat contra nostra existència lliure, ni un partit, ni una determinada persona. No fou un acte aislat la lley de Juliol, imputable solament á sos autors immediats; fou una conseqüència lligítimamente lògica de la política que 'ls governs espanyols se veyan precipiats á seguir per constituir l' unitat constitucional, l' unitat perfecta de la patria espanyola. Y hagués regit los destius públics lo senyor Cánovas ó hagués estat al devant d' ells lo partit del senyor Sagasta, la lley de 21 de Juliol s' hauria donat, y en aras de la monarquía constitucional espanyola s' hauria sacrificat á la víctima propiciatoria. En aquests temps d' esclavitud liberal un poble lliure es molt poca cosa per tan gran obra!

Té rahó nostre colega en lo essencial; però entenga que nosaltres morírem de la mateixa punyalada no en aras d' una monarquía constitucional, sinó d' una monarquía absoluta. Però si, la tendència fou sempre la mateixa, la tendència al uniformisme espanyol, especie de mar mort d' hont aviat se 'n apartarán tots los pobles de l' Europa per no emmalaltisar-se ab sa fetor de cadavre.

Los bascongats no deixan de recordar-se dels seus furs, y, morts y enterrats, los estiman com en vida. Per çò diumenge passat, en gran multitud, anaren á pregat sota l' arbre sagrat de Guernica. Al recordar l' *Euskalduna* la bofetada històrica per engruixir la popular manifestació ho fa ab més amargura qu' esperança: «.....No fan més que recordar una cosa oblidada. Venir á las presents alturas á demanar al poble basch una conducta energica, ni tant solament una protesta unànime, es perdre temps; com demanar peras al olm, furias als buixos espays interplanetaris,

tempestats als fangosos ayguerols, ó al anémich enerxías, vitalitat y sanch. Lo poble basch es un poble que s' en vá, com ha dit no sé qui...» Molt hi haurà contribuït y hi contribuirá l' invasió en las Provincias, *en las antipáticas y descontentadizas Provincias, siempre levantiscas*, l' invasió de certa gent de que 'ns dona compte l' mateix *Euskalduna*:

Ha caygut sobre nostras platjas un verdader aixam de *lechuginos*, sens pudor, color ni carns, però ab molts títols nobiliaris y cap de crèdit, accompanyats de llurs *papás*, los *sesudos* polítics encarregats en los cossos legisladors de moure l' cap cap al cantó ahont los tire l' *jefe* ab lo cordell y de cobrar religiosa y cómodament *pingües* sous pel confortable, bé que penós, treball d' estarse quietons en llurs cases devanantse l' cervells (que 'ls tenen completament enmaranyats d' ideas tontas y *paraules buydas*) ó per bramar en la taula d' un café ó en lo saló de conferencias ficantse en totas, fins en las més embrolladas qüestions polítiques, ab lo ple convenciment de que no saben lo que 's pescan; y accompanyats també de llurs *mamás*, las *excellentíssimas* marquesas organisadoras de tal *Karmesse* á favor de tals ferits y dels consabuts balls d' escot, etc., etc.

Ab aqueixa gent de dalt, la *crème* podrida (*high life cursi*) de l' alta societat, vé també la negra escuma de las baixas capas socials, *chulos*, toreros, calaveras, jugadors y *ratas* de professió, accompanyats dels de la *secreta*, com garantisadors del orde. Aques es altre núvol de gent perdularia de qui ningú 'n sab res, sinó qu' es perduleria y que triumfa y gosa y riu sens més patrimoni que sa propia ganduleria. Aquest es lo *tipo* que s' aplaudeix raviosament en los teatres y l' que engendra las manifestacions populares de Madrid y altres parts. Lo teatre, las manifestacions populares: ¡veheuse aquí 'ls dos *quicis* sobre 'ls quals gira la vida moral de l' Espanya! No vé aquí l' poble que treballa per que 'ls altres gosen, mentrells ell torra las carns en los deserts de Castella sota un sol africá. Negre com lo tió, encorvat é inclinat sobre la terra, l' heu vist vosaltres, sos payeans, buscant ansiós los xavets que se 'n han d'emportar las pesades contribucions. Aqueix poble, que necessita ayga per rentarse, l' utilisa per regar las plantas quals fruys heu de tastar vosaltres, y aqueix á qui més que á cap altre es necessari un ayre pur y fresh per respirar, no 'n té d' altre que l' caldejat que la burlona naturalesa li tirá al suhat rostre. Cal llevarse l' barret respectuosament davant d' aqueix poble, perqu' es lo sufrient personificat y de qui 's riuen y burlan en las taulas de llurs propis teatres, y á qui desprecian en llurs relacions socials.

No deixa d' esser manya política, digna d' aquets y d' altres igualment abominables temps, anar á corrumpre á un poble després d' haverli robat las llibertats seculars, á fi de que may més se recorde de que fou viril y fou lliure. La corrupció nivella ab una llesma que fa verdader horror. Però, en mitx d' aqueix poble oblidació de qui 's queixa tant amargament y ab tanta rahó l' *Euskalduna*, hi há encara nombrosos patricis que 's recordan de la fetxa aclaparadora del 21 de Juliol y ván á Guernica á pregat en l' Iglesia, á ohir lo sant sacrifici de la Missa, á escoltar en llengua euskara la paraula divina y á contemplar y besar una vegada més lo sagrat roure, emblema immortal de las llibertats bascongadas. No 's done per mort un poble mentres dure aqueix fervor, mentrells vaja creixent com creix cad' any, puix tots sabem que basta una guspira del caliu per tornar á encendre l' foc, per abrandar la casa y tot de vegadas. Conservau y féu créixer aquesta guspira, com nosaltres aquí la conservam y la fem créixer. No deu esser tant despreciable l' vostre y l' nostre fervor quan á Bilbao hi ha hagut euskaldunas perseguits y á Catalunya hi há catalanistes processats. Ja sabem que l' indiferència es gran, que també vosaltres, com nosaltres, ho teniu tot plé de botiflers. Però 'ls vells y preocupats se 'n van y 'ls joves pujan, nets de la màcula política, ensinistrats per més verdaderas y més fecundas historias. Nosaltres

tres, los que avuy nos escarrassam en fer propaganda potser no veurem l' hora de la victoria. ¿Qué hi fá? Nosaltres n' estam aconsolats; aconsolaus també vosaltres. *Treballem pels nets*, com diu nostre poeta. Davant de Deu y de l' eternitat dels temps son molt esquisits los polítichs, encara que 's digan Cánovas. Cosas més grossas hem vist caure.—M. R.

(De *La Veu del Montserrat*.)

LO REGIONALISME

de don Francisco Silvela desde la oposición

Vegin nostres llegidors lo que ha dit referent á regionalisme en son discurs dels Jochs Florals de València 'l senyor Silvela.

«Pero vuestra obra no solo tiene el amor de mis sentimientos; tiene la adhesión reflexiva de mis convicciones más arraigadas y más firmes. Ya sabeis, los que me habeis oido aquí hace años viniendo con muy distinta investidura, que yo soy de aquellos que, sin empeñarse en obra alguna insensata de reacción, en cuanto á restaurar monumentos perdidos y sentimientos muertos, creen que importa mucho conservar y defender celosamente todo lo que representa vida municipal y regional, porque en los peligros y tremenos riesgos que á nuestra nacionalidad amenazan, y ante los males y corrupciones que quebrantan nuestro organismo y ponen en disputa nuestras verdaderas libertades, hay que reconocer que es en gran parte debido el daño á funestas nivelaciones y á simetrías dolorosas y esterilizadoras, y que todo lo que es vida y aliento natural y verdadero de pueblos y razas, debe respetarse y mantenerse á toda costa.

Y vosotros, que llevais ya por mayor espacio que el de una generación política, defendiendo y sosteniendo ese orden de sentimientos en las esferas tan esenciales de la lengua y la literatura, debeis estar orgullosos de vuestra obra, y perseverar con entusiasmo en ella, porque es obra buena, porque es obra santa, porque es obra de fe, obra de espíritu, y sin espíritu y sin fe, ni hay patria, ni hay honor, ni hay salvación para las naciones de la tierra.

Defendeis los tesoros y la vida de esa lengua lemosina, en la que tan incomparables dulzuras se han expresado, y que no debe morir ni pasar al museo yerto de los idiomas que fueron, porque esos terrenos adquiridos, esas conquistas que tiene el lenguaje y el sentimiento poético del hombre en el mundo del corazón y de la idea, esas preciosas poesías, como las que aquí han sido premiadas y leidas, no deben quedar, como inscripciones sin alma para las generaciones venideras, conocidas solo por algunos eruditos y sabios, que descifren su sentido en su gabinete. Son obras de cultura humana, y es empresa de interés nacional defenderlas, mantenerlas vivas y populares, por medio de estos aientos y estas fiestas que las recuerden y las comunican al pueblo.

¿Tan rica está la humanidad en monumentos grandiosos de las conquistas del espíritu, que no debe esforzarse en conservar á esos soberbios templos fieles que elevan su alma y hallan consuelo á sus penas y regocijo para sus espíritus, bajo sus bóvedas, y sacerdotes que mantengan su culto; expliquen sus misterios y agranden si es posible, su admirable aparato?

Cuando la desgracia lo hiere, suele despertarse en el corazón del hombre con facilidad la desconfianza y el recelo, y no es de extrañar que, castigada la patria por dolorosas rebeldías de algunos de sus hijos, amenazada por diarios anuncios de disturbios y diferencias interiores, hayan despertado nuestros sentimientos de recelo y aún de hostilidad contra todo aquello que signifique ó que aliente un sentimiento regional, dando por cierto el absurdo de que todo lo que es diferencia, es germe de separación; y lo que es peor, y más absurdo, suponiendo que todo lo que es uniformidad es unidad, y es seguridad para el orden y desenvolvimiento nacional. Yo soy un enemigo constante de ese funesto error: lo fuí en el Código civil, cuyas primeras bases, aceptadas después en todo lo esencial, inspiré en el respeto á los derechos regionales, y se consolidaron de esta manera los derechos forales; cuando estaban amenazados de muerte, he procurado respetar esos mismos sentimientos en mis intentos de reformas administrativas. Lo soy y lo seré en las literaturas, y paso entre los políticos de Madrid por regionalista, cosa algo rara allí, en los nacidos y criados en la región castellana, y que no es muy bien mirada por muchos de los que en otras tendencias aplauden y simpatizan con mis predicaciones. ¿Es que yo gusto de la variedad de las diferencias del federalismo? No, admiro la perfección, que es la unidad, dentro de la variedad. Pero, no desconociendo las dificultades que la variedad y las diferencias entre pro-

vincias y regiones ofrecen, soy y seré un enamorado ardiente de la verdad, del amor y de la vida, y donde quiera que descubro un sentimiento de entusiasmo por una idea, por una tradición, por una ley, por un canto popular, por una creencia consoladora de las que elevan el espíritu y ligan en fraternidad á los hombres de una comarca, disponiéndoles á sacrificarse por conservarla, encendiéndoles en amor por su defensa, allí está mi admiración, allí mi respeto, allí mi envídia, porque ni los pueblos ni los individuos son felices, ni se sienten satisfechos de vivir, sino vive en su corazón y en su alma algo que sea más grande, que se prolongue más allá de los límites miserables de su propia vida. Y á ese orden de sentimientos pertenece la fe religiosa como el primero, pero después fortificándole el amor al hogar, al pueblo, á la región, á la lengua en que se recibieron las primeras impresiones de dicha, que son las que no se olvidan nunca, á la literatura en que se moldearon las formas poéticas más apropiadas á cada raza, á las leyes á las que se tiene cariño y cuyo yugo se sufre con gusto, como el imperio, aunque sea tirano, de la mujer querida.

Yo me asombro de que cosas tan difíciles de crear como es el cariño de un pueblo á una institución, y tan irreemplazables, tan necesarias para que una nacionalidad exista y sea vigorosa y digna, y tenga las condiciones de una persona viviente, el instinto de la conservación, el sentimiento del honor, el amor á la justicia, la repugnancia á lo malo y á lo vergonzoso, y á lo indigno, se considera por muchos políticos como cosa indiferente, y aún, en ocasiones, molesta y peligrosa; y me maravillo al ver y oír con qué facilidad y tranquilidad de espíritu se aprestan á suprimirle y á reemplazarla con cualquier ley libremente traducida de un Anuario, ó imaginada en el recogimiento rápido de unas cuantas horas de despacho. No hay ruina mayor para mí que el de aplicar la acción del poder ó de las fuerzas nacionales, á matar uno de esos sentimientos, porque ¡cuán difícil no es su reemplazo! ¡qué vacío no dejan en el alma de los pueblos, que quedan después inertes, indiferentes á sus propios destinos!

Bien comprendo que los pueblos que tienen creencias, aficiones vivas, respeto y amor á las leyes tradicionales, no son materia tan fácil para las manipulaciones del poder, no son lo que pudiéramos llamar carne de dictadura, y de ahí la prevención que despiertan las tendencias regionalistas, así en la literatura, como en la política, á los que con formas más ó menos parlamentarias, más ó menos doctrinarias ó jacobinas, no tienen fe sino en las soluciones que le surgiere su espíritu. También es verdad que esas pasiones que producen los fueros venerados, la lengua y la costumbre, la literatura de la región, manteniendo vivo el sentimiento de la personalidad, alienta á veces rebeldías, dificultan soluciones dictatoriales, ponen obstáculo á planes cariñosamente elucubrados en las tertulias, y puede llegar á mayores riesgos y desórdenes. Pero ¿qué es todo eso al lado del espectáculo de un pueblo muerto, inerte, que es juguete del primer ocupante del poder público? En los pueblos como España, formados de agrupaciones históricas, hay que optar entre las pasiones con sus peligros; pero con sus energías, sus fuerzas, sus fecundidades creadoras, ó la extinción del verdadero espíritu nacional, si una á una, por la labor de la fuerza ó de la astucia, se le van arrancando sus leyes, sus tradiciones, sus apasionamientos, sus dialectos, sus costumbres populares.

Esa ha sido la preocupación de nuestros gobiernos durante largos años, y son muchos, la mayoría quizás de nuestros hombres públicos, los que la conservan, y con ellos los que dicen que arrancando á Cataluña sus leyes civiles, á las provincias vascas su lengua y sus instituciones municipales, á Navarra su régimen provincial, á las literaturas regionales sus fiestas, se haría una España centralizada y armónica, sin temor á guerras civiles ni á resistencias de impuestos, ni á cambios teatrales de régimen político, como mejor plaza á unos cuantos amigos, que así lo combinan en Madrid.

Me recuerdan los que tal cosa intentan, y en parte muy considerable han logrado, una leyenda oriental, sencilla como un cuento de niños, que simboliza muy bien esa funesta labor, y con la que pondré término á este saludo y á esta acción de gracias y expresión de fraternidad que os dirijo.

Había en un vasto y poderoso imperio una sultana favorita, madre de un mancebo hermosísimo, destinado á heredar en breve el reino de su anciano padre. Era el joven apuesto, impetuoso, agitado por las pasiones más vivas, y temblaba la cariñosa madre entre los estragos que en el choque de la vida, en el ejercicio del mando, pudieran producir aquellos vigorosos

sentimientos en el alma y en el cuerpo de su hijo, y en el sosiego de su imperio. Pidió al protector de su raza que le arrancara las pasiones yos daños le alarmaban. Accedió el genio, y dormía el mancebo, obediente á los deseos de la madre, le tocó en la frente, y huyeron la ambición labios, y salieron la ira y la soberbia; golpeó con no el corazón, y acudieron humildes y volaron espacios el amor y todas las concupiscencias do el joven príncipe despertó, la madre quedó hermosas; pero no brillaban en sus ojos, ni traían sus labios, ni arqueaban sus cejas, ni iban las alas de su aguileña nariz los relámpagos imbecil.

Eso es lo que la revolución jacobina é igual ha querido hacer con España, porque la ha querido libre de pasiones históricas, de sentimientos traidores, de leyes anacrónicas y de viejas costumbres de anticuadas literaturas capaces, es verdad, de ducir en momentos dados dificultades, peligros, tátulos, para la gobernación llana del país; pero menes irreemplazables de energías, de vigor que cuando se extinguen no dejan tras sí sino que ción, la impotencia, la esterilidad y la muerte.

Tot axó está dit en sentit d' aturar la marxa lladora; més no 'ns acontentém ab axó nosaltres.

Los que som veritablement regionalistes acontentém ab glorificar las antigues grandesses aconsejar lo que 'ns queda, sino que volém restar las passadas autonomías que ab má de lladre's sigut presas. Lo senyor Silvela sembla que 'ns ab que no 's perdi la migradísima herència que dexaren los governs del centralisme. Pensant al guanyará may fermas simpatias en lo cor de la gions espanyolas. De totas maneras, y encara que estém acostumrats á que se 'ns vulga afalagar en tres sentiments de regionalisme quan se ve a pràctica, trobém que no tots los polítichs d' Madrid haurian sigut tan expressius com ho ha sigut senyor Silvela á Valencia.

Es que la època s' ho porta; y que, mort totament, se van convencent los polítichs de que solament á aquest patriotisme, los pits se componen i responden.

(De *La Renaixença*)

Notícies

Oficials

AJUNTAMENT.—Sessió del dia 4 d' Agost.—(2ª comisió). Presidida per lo tinent d' Arcalde senyor Carrera, ab assistència de 9 regidors celebrá sessió, y, aprobat acta de la anterior, se prengueren los següents acords:

Aprobar comptes per valor de pessetes 67275. Tornar á don Pere Ramió y Saura 70 pessetes que hi havíen cobrat indegudament.

Donar-se per enterat de que estan llestas las acerques de la Porta d' Alvarez.

Gratificiar á don Benet Mon ab quantitat igual concedida l' any passat pera ferse un trajo.

regar los arbres qu' hi ha desde la Carretera de la vado del Onyar.

Concedir un mes de licencia al regidor senyor Prat.

Prorrogar per un mes lo socorro á la família del dat senyor Trias.

Recordar á l' Arquitecte municipal la presentació de plans pera la rasant de las Caputxinas.

Tenir sobre la taula en la próxima sessió la petició de la estació central de la llum elèctrica y 'ls acorreguts als nombraments d'un porter, un pregoner y un pleat de la Depositaria, junt ab lo llibre d' actas de 1893.

Y sobre una petició demandant l' augment de la quantitat consignada pera las proximes fires de Sant Narcís s' acordá res.

Ha sigut nombrat vocal de la Junta Provincial d' trucció pública lo regidor don Narcís Puig y Marcilla.

—Està ja fosa en l' obrador dels senyors Masrius Campins la làpida de bronze que per acort de la època Catalanista s' ha de collocar en l' atrí de la Basílica Santa Maria de Ripoll.

—S' ha disposat pel Ministre de la Guerra que l' habitual pera redimirse en metàlich los concurrents al repleg d' aquest any, sia l' present mes d' Agost.

—Ha obtingut primera medalla en la Exposició universal de Bruselles lo coneugut pintor català don Miquel Urgell.

—S' assegura que aviat se continuará la restauració de la iglesia del Monastir de Camprodón, quines obres havian parat per falta de recursos.

—Se gestiona la construcció d' un ferro-carril de estreta, mogut per la electricitat, qu' unexi ab Olot a la població cerdana de Bourg-Madame.

—Lo Consell General de las Valls d' Andorra ha adoptat fill adoptiu de dita República al ferm catalanista excursionista infatigable don Arthur Osuna.

—Dihen los telegrames que 'ls insurrectes

han fet acunyar à Nova York moneda de plata. Les pesses acunyades son de duro, portan á l'anvers la representació de la llibertat ab la següent llegenda: PATRIA-LIBERTAD 1897, y en lo revers sis estrelles en lo camp y à l'entorn la llegenda REPÚBLICA DE CUBA.

—Lo Centre Català de Castelló d'Ampurias ha tingut la atenció de convidar-nos á les festes que celebrarà los dies 10, 11 y 12 d'aquest mes, ab motiu de la festa major d'aquella vila. L'hi donem les gracies.

—Se troba prenen les ayses de Sant Hilari l'il·lustre poeta don Victor Balaguer.

—Ha sigut nombrat catedràtic de llengua alemana del Institut de Barcelona don Pau Riera y Soler, fill de nostre compatrioti y bon amich don Joaquim Riera y Bertran. Enviem al pare y al fill la nostre coral enhorabona.

—Se diu que pera la dignitat de mestre-escola, vacant per defunció del doctor Puig de la Bella Casa, serà nombrat lo canonge don Marcelí Herranz y per la canongia que aquest deixarà vacant se nombrarà al Rnt. don Aleix Llorens.

—Han arribat de Cuba per malalts los següents soldats: Francisco Sararols y Ponsati, de Corsá; Pere Riera y Roig, de Llansá; Grabiel Jenove y Ullastre, de La Bisbal; Joaquim Badía y Homs, de Olot; Pere Martí y Costa, de Salt, y Esteve Malagelada, de Gerona.

—Ha quedat constituit à Berga un Centre Catalanista que se anomena *Foment Regionalista de Berga*, quina junta Directiva es la següent: President, don Joaquim Serra, farmacèutich; Vis-president, don Joseph Cardona, farmacèutich; Tresorer, don Manel Clà, propietari; Secretari, don Enrich Ribera, comerciant, y Bibliotecari, don Anton Casals, metje. Rebi la nova Societat nostre més entusiasta saludo y Deu li donqui forsa vida per escampar arréu la llevor del regionalisme.

—En lo plan de estudis de carreteras que publica la Gaceta de avans d'ahir, se inclou la de Santa Coloma de Farnés à Breda.

—Nostre particular amich lo distingit advocat don Joseph Lloret ha tancat son despatx, pera pendre possessió de la notaria de Sant Feliu de Guíxols per quina ha sigut nombrat. Ab aquest son ja dos los despatxes de advocat que s'han tancat en lo que va d'any econòmic: lo del senyor Lloret y el del senyor Heras de Puig, que cessa definitivament en l'exercici de sa professió.

—Diu un colega local que està malalt del vòmit à la illa de Cuba lo Rnt. don Enrich Coll, fill de nostre ciutat y estimat amich nostre. De esser veritat celebrarem molt la seva millora.

—Copiém de *La Renaixensa*:

Procedents de la illa de Cuba han arribat à Barcelona 30 soldats ferits ó malalts, fills quasi be tots de la banda de Gerona. De dits soldats 13 van poguer anar à casa seva y 17 van ser portats als senatoris Provincial y de la Creu Roja.

—Segons los darrers telegrames han fugit lo fill de Caixto Garcia y altres dos deportats cubans més. Se suposa que de Ceuta s'hauràn dirigit al estranger.

—Se indica la probabilitat de que proximament serán enviats à Cuba, 25.000 homes més.

SECCIÓ LITERARIA

L'ESQUIROL

(Continuació)

A l' hora de postres *L'Esquirol* ja estava disposta á dur á terme l'seu propòsit. La Layeta esperava una grossa alegria y reya continuament.

En Tano l's hi vā dir que anessin á buscar el meló y la xindria que tenían en fresh. «Pit y forà» pensà llavors el xicot. Y mentres tornavan cap al rotllo carregats ab una pessa cada hu, quedà aturat en sech y emprengué à la Layeta.

—No se què ho fà; pro des d'ahir que t'vaig conèixer... no estich be sinó al costat tēu... Y mira: pagaria tot lo del mon perquè m'estimess... ¿Què m'hi dius? ¿Te veurías en cor de...?

Un crit d'en Tano trencà sas rahons.

—Apa, cuyro!... Ja garlaréu després!

S'hi acostaren, s'assegueren als mateixos llochs que havian ocupat y el sabater procedí á la delicada operació d'encetar la xindria, que resultà de las més vermelles. Y l' bo del home, en un rampell d'entussiasme dels que tant sovint li venian, agafà una tallada ab el gavinet, aixecà l' bras y cridà imitant als venedors de xindrias:

—Ola, ola!... Aquí hi hā lo bo! Ay feees-ta!

Y abaixant el bras, s'acostà á la boca la tallada, xarrupant ab delicia la gustosa fruya.

—Ara l'meló,—digué un cop s' hagué empassat dues talladas més. Y afegí després de molt mirarlo y flayrarlo de tots cantons:—Jo estich que serà carrossa.

Sentir això en Joanet y quedar son cós invadit per una formigor tota estranya, vā ser tot hu... ¡Carrossa!, fruya funesta pels estudiants y enamorats!, malehida fruya!

La Layeta no era de la opinió del seu oncle y aixis ho manifestà.

—Donchs á mi m' sembla que no.

Dirigi després una expressiva mirada al *Esquirol* y li preguntà l'seu parer.

—¿Què hi dius tu?

—Dich... que millor que no'n siga.

En Tano tallà l'meló, un cop tallat vā tastarlo y se'n llepà l's llavis de gust.

—Ja us torno la fama *vatja*. Es una mel feta.

Per fi l's músichs comensaren la primera sardana, una sardana ayrosa, de sabor popular, que, malgrat lo imperfecció de la execució, feya bellugar las camas involuntariament.

En Joanet oferí l' bras à la Layeta. Y tot dirigintse al únic rotllo de balladors que hi havia format, tornaren al assumptu tan sobtadament interromput pel sabater.

—Voldria que m' contestessis á lo que t' deya suara,—fèu ell.

—Me pensava que ja m' havías entès ab lo del meló,—afegí ella.

—Donchs... ¿vols dir que si?

—¡Y si home!...

Y com que tant l'un com l' altre estaven un bon xich *alegres*, varen arribar al rotllo saltant com dos baylets.

Abans de ser el primer contrapunt, sentiren al seu derrera una vèu que l's vā fer girar tot d'una.

—Alsa que això vā be!... Féuenshi un xich de lloch.

Era en Tano, qui, estirant d'un bras à la Manela y d'un altre à la Paula, s'hi acostava tot suhat, à causa dels esforços que s'veya obligat à fer perquè las donas al seguissin.

—¡Recuero! M' han fet llassar... No hi volian ser de cap de las maneras... ¡Com si jo no fos un gran ballador! ¡Vés!

Y à fi de probarho, comensà á puntejar, imitant al noy de la Manela. Baix y rodanxó com Déu l'havia fet, semblava més aviat una baldufa que un home.

Mentrestant el sol anava fent son camí abaixantse, abaixantse cap à la posta. De la banda de llevant, dessobre l's arbres de la carretera, el cel era d'un blau clar y boyrés que anava enfortintse de cap al cim, pera confondres del altre cantó ab els raigs daurats que escampava l'astre; el qual, ajudat d'alguna clapa de núvol y com si volgués pendre part en la general alegria semblava un rostre estra-fet per una rialla...

Y la festa anava seguint... A las notas esquerdadas que eixian dels instruments dels músichs, s'hi barrejaven las cançons cantades per una colla de joves, el plor d'una criatura, els crits d'una mare renyant al seu fill y una pila més de vèus discordants. Però quan un dels balladors, entrebancat per una mata, rodolava per terra, deixaven de sentirse l's crits de la mare y el plor de la criatura y la cançó dels joves, afogat tot per grans riallades.

Justament el primer que las provocà fóu el sabater, qui, faltat d'equilibri à conseqüència d'haver-se enredat ab uns jonchs, se vegé obligat à deixar caure à terra sa botaruda còrpora.

—Alsa Tano, que això vā be!

—Tornéu demà, Tano, que hi trobareu un duro!

—Part hi vuy si no vā de plaga!

—Ja 'ns fugiu tan aviat, Tano?

—Quan tornéu gireuvos, si per cès!

Y l' bo del home, tot aixecantse ab prous penas y fatichs, atabalat per aquell seguit d'esclamacions, encaminadas totas à ridiculizarlo, anava repetint de baix en baix sa esclamació predilecta... ¡Cuyro, cuyro, cuyro!... Mes, ab tot, quan hagué lograt aixecarse, tornà à agafar-se al rotllo y continuà ballant fins que parà la música.

Las demés sardanas, varen ballarlas també de parella la Layeta y en Joanet. El sabater y las donas ab la primera n'tinguieren prou...

Però vingué la hora de plegar... El sol, després d'una llarga estona de permaneixer tapat per claps de núvol que només li permetien de tant en tant ullar la festa un moment, tornantlo à tapar totseguit, ja feya un parell d'horas que s'havia acotxat per complert en son llit de montanyas. Algúns baylets del carrer enguixeren hatxas, dutas pel cas; els músichs, després d'engolir-se dos porrons d'ayguardent, convidats pels pabordes, comensaren à tocar la *cansó de la Pepa* y emprengueren la marxa cap à dintre; la gent del barri, carregantse l's ormeigs à coll seguiren tot derrera l's músichs... y en Tano, tornantse à entussiasmar, agafà altre cop à la Manela y à la Paula, vulgas que no las féu seguir ab ell y s'posà à saltar derrera la cobla, cantant al mateix temps ab tota la forsa dels seus pulmons:

—¿Ahont es la Pepa
que no sigue à dall?
—Es à la riera:
renta l'devantal...

En Joanet y la Layeta agafaren el cove altra ve-

gada y tot seguint la gent que omplia de crits, música y alegria tot el carrer del Carme, comensaren à parlar de lo aviat que s'posan estimació las persones.

—¡Vés qui m' ho havia de dir dos días enrera!

—¿Y à mi?

—Es vritat allò que diuen: las personas se troben y las montanyas no.

—Ja t' ho asseguro.

Y aixís seguian conversant, quan à n'ell se li vā ocórrer una pregunta.

—T' hi estaràs molt aqñí?

—Molt... Ja veuràs... Alomenos, alomenos... cosa de mitg any.

D' aquí mitg any... D' aquí mitg any ja ns podriàm haver casat.

—Ja ho crech que si!

En sent al carrer, encara's ballaren sardanas fins apropi de las onze, hora que tothom se retira cruitx, capolat de dos días de disbauxa.

Tot despallantse pera ficarse al llit, en Joanet pensà ab la Carmeta... «Ara que me'n recordo», digué entre si: «poch hà anat à fer la faixina... Y en Vador tampoch... Bah, que s'arreglin.» Y donà à sas ideas un altre giro... «¡Que'n valia de *pelas* la Layeta!... ¡Si n'era d'aixurida!... Vés quina una d'empescar per contestarli, ab allò del meló!... Vaja: per valquer la *altra* lo que valia ella... n'havia de menjar moltes de lliuras de sal.»

Com ja estava despullat, saltà al llit d'un bot y s'quedà adormit al cap de poca estona... Igual que la nit passada, també somia, però no cosas pesades sinó bonicas, de color de rosa.

Mentrestant la Layeta, à l'altra banda de carrer, en el quartó que venia devant per devant al del *Esquirol*, fantasiava sobre l'goig de tenir promés, al mateix temps que, no gayre lluny, la Carmeta, tot bregant per aconseguir la són, amarava l'coixí de llàgrimas.

JOSEPH MORATÓ y GRAU.

(Seguirà.)

INTIMES

La paraula que m' vas dar,
infidel, me l' has trencada;
han passat tots juraments
com passa una nuvolada.

Per la teva traició
prou que Deu te guarda un càstich,
te guarda'l remordiment
reyantente tes paraules.

Llavors tornaràs à mi,
que jamay puch oblidare,
llavors jo't castigaré...
ab més amor adorante

Diuhen que jo t' he oblidat
les comares sense feyna,
qu'ab lo temps d'aquell amor
solsament ni sombra'n queda.

Pero jay! que no saben pas
que si vora teu no m'veuen,
quan vás passant pels carrers
los meus ulls com te segueixen!

NARCÍS DE FONTANILLES.

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 7 d'Agost

Especies.	Mesures.	Pesetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	18'80
Mestall.	»	16'
Ordi.	»	9'
Segol.	»	00'
Civada.	»	9'00
Besses.	»	13'
Mill.	»	15'
Panis.	»	9'50
Blat de more.	»	13'00
Llobins.	»	9'
Fabes.	»	15'00
Fabó.	»	13'50
Fassols.	»	22'
Monjetes.	»	21'75
Ous.	Dotzena.	0'85

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge, 8.—Ss. Ciriach, Largo y Esmaragdo, mrs.
Dilluns, 9.—S. Romà soldat mr.
Dimarts, 10.—S. Llorenç diaç. mr.
Dimecres, 11.—Ss. Filomena vg. y mr.
Dijous, 12.—Ss. Clara de Assís vg.
Divendres, 13.—Ss. Cassià b. è Hipòlit mrs.
Dissabte, 14.—S. Eusebi pbre. y s. Pau mr.

QUARANTA HORES.

Avuy se troben en la iglesia de Sant Feliu.

SECCIO D' ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Corréu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.	3	
Ràpit.	5'09	

Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de càrrega de 3.ª y el ràpit de 1.ª y 2.ª.

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.	12'43	
Mixte.	5'40	
Correu.	7'35	

Lo tren ómnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de càrrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.ª.

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.	3'22	
Correu.	5'35	

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Correu.,	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.	12'44	
Mixte..	2'50	
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'40	

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

	Mati	Tarde
Núm. 2.	9'40	
Núm. 4.	3	
Núm. 6.	6	

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

	Mati	Tarde
Núm. 4.	7'40	
Núm. 3.	1	
Núm. 5.	4'30	

ORDINACIÓNS

Pera Banyolas á las 9 y 11 matí (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)

Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)

Pera Olot á las 11 matí (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)

Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d'en Rosés)

Pera Anglés, La Sellera y Amer á las 10 matí (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)

Pera Salt tot lo matí fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

LO GERONYES

SETMANARI PORTA-VEU
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció y Administració. Cort-Rel, núm. 7, I

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Gerona. 1 pesseta trimestre
Fora. id.
1'25 id.
1'50 id.
Un número sol. id.
Estranger. 1 pesseta trimestre
id.
id.

CORREUS

ENTRADAS

Madrid.	8'48	matí.
Barcelona.	8'48	m.
França.	7'00	m. y 3'49 tarde
Puigcerdá y Ripoll.	5'30	m.
Olot y sa línea.	5'30	
Sant Felíu de Guíxols.	7'00	m. y 6 tarde
Amer y sa línea.	6'30	m.
Sant Aniol y sa línea.	7'00	m.
Estanyol y sa línea.	7'00	m.

SORTIDAS

3'49 tarde
7'00 matí
8'48 m. y 8'00 nit.
11'00 m.
11'00 m.
9'00 m. y 6'00 tarde
10'00 m.
10'00 m.
10'00 m.

Fill de Francisco Vilardell y Comp.^a

SALT

Molí Fariner

Sistema AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament mòdichs.

PIANOS Y HARMONIUMS

—DE—

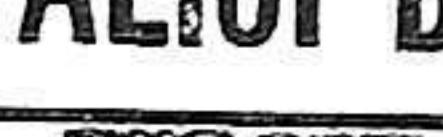
DIEGO SALAS

SE VENEN A PLASSOS Y AL CONTAT

SE LLOGAN, RECOMPOSAN Y AFINAN

Magatzems: Bell-lloch, n.º 1.—botiga

BANCH VITALICI DE ESPAÑA

LA PREVISIÓN
BANCH VITALICI DE CATALUNYA
Compania de segurs sobre la vid rea
Carrer Ample, núm. 64
BARCELONA

Desde el dia 1.er de Juliol funcionan aquest nom las dos entitats referidas, dedicant-seur sobre la vida en totas sus combinacions la amplitud que consent la importancia dels ments que representen abduas societats.

Representants en aquesta capital: Don Corominas; Don Narcís Boadas; Don Anicet; Don Joseph Coderch.

LA PREVISIÓN ESPANYOLA

Companyia de segurs contra incendis á prima fixa
Fundada l'any 1888

Capital: 2.000.000 de Pessetas

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA

Sub-direcció Regional: Plaça del Carril, 6, 2.º Gerona

Sub-director Regional: D ANGEL TREMOLS Y PELL

Sinestres pagats: Rs. 3.524.286'92